

КОМАХИ-ШКІДНИКИ ЛІСУ В УМОВАХ ХУСТСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТТЯ

Трусяк К.В.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна*

Значної шкоди хвойним лісам завдають комахи-шкідники, зокрема хвоєгризучі та стовбурні. Розмножуючись у масовій кількості, вони призводять до часткової або повної загибелі не тільки окремих дерев, а й цілих лісових масивів. Для запобігання шкідливої діяльності комах, своєчасного обмеження їх чисельності та організації відповідної системи заходів боротьби, необхідно знати видовий склад, біологічні властивості, роль різних факторів у розвитку комах і

прояві їх шкідливої діяльності. У зв'язку з цим, вивчення ентомокомплексів лісової фауни, виділення екологічних угруповань і визначення в них домінуючих видів є необхідними для встановлення основних закономірностей функціонування лісових екосистем.

Матеріалом для досліджень послужили результати спостережень за комахами-шкідниками в лісах Хустського району, що були проведені впродовж 2019-2020 рр. в околицях смт. Міжгір'я, сіл Пилипець і Келечин.

Для встановлення видового складу комах-шкідників лісу були застосовані маршрутний і стаціонарний методи.

В процесі досліджень було встановлено наявність 20 видів комах-шкідників, які належать до рядів: Лускокрилі, Твердокрилі, Перетинчастокрилі. У видовому відношенні більш чисельними є твердокрилі, які представлені родинами: *Ipidae* – 10 видів, *Cerambycidae* – 2 види, златки *Vuprestidae* – 1 вид.

Комахи – шкідники лісу в умовах Хустського району пошкоджують усі види деревних порід, але найбільших втрат зазнає ялина європейська, площі якої в досліджуваному районі переважають над іншими хвойними видами. Результати досліджень вказують, що ялину пошкоджують 15 видів, сосну звичайну – 19 видів, ялицю білу – 12 видів. Щодо трофічного преферендуму, то можна констатувати – листками живляться 6 видів, на стовбурах і пагонах – 14 видів комах.

З виявлених видів найбільш небезпечними шкідниками деревини є деревинник смугастий хвойний, гравер звичайний, малий чорний ялиновий вусач, короїд вершинний, короїд-типограф. З шкідників хвої більш шкодочинними є шовкопряд монашка, сосновий шовкопряд, звичайний сосновий пильщик, рудий сосновий пильщик, які під час масового розмноження завдають значних втрат лісовому господарству району.

Кількість генерацій та тривалість розвитку комах-шкідників в умовах району дослідження залежить від експозиції схилів та вертикальної зональності. На північних схилах у горах розвиток затримується і більшість видів розвивається в одній генерації. Причинами масового розмноження комах-шкідників лісу в районі дослідження є вітровали, буреломи, пожежі, вплив комах-фітофагів, порушення норм лісотехнічного догляду.